

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

VERGİ MEVZUATI İLE TFRS/TMS'DE ENFLASYON DÜZELTMESİ

Adnan YILDIRIM

Ekonomi Bakan Yardımcısı (2014-2015)

Türk Eximbank Genel Müdürü (2016-2019)

29.11.2023, İzmir

VERGİ MEVZUATI İLE TFRS/TMS'DE ENFLASYON DÜZELTMESİ

Program

- 14:00** **Açılış Konuşmaları**
- 14:15 - 14:45** **Enflasyon Düzeltmesinin Vergisel Boyutu - Genel Bilgiler**
Adnan YILDIRIM: Ekonomi Bakan Yardımcısı (2014-2015)
Türk Eximbank Genel Müdürü (2016-2019)
- 14:45 - 15:45** **Hesapların Düzeltilmesi: Osman AYHAN – Baş Denetçi**
- 15:45 - 16:15** **TMS29 Enflasyon Muhasebesi: Emir TAŞAR – Baş Denetçi**
- 16:15 - 17:00** **Soru-Cevap / Kapanış**

YASAL DAYANAK (2003-2004)

Enflasyon düzeltilmesi vergi mevzuatımıza 30.12.2003 tarihinde yayımlanan 5024 sayılı Kanunla Vergi Usul Kanununa eklenen Mükerrer 298'inci madde ile girmiştir.

Mükerrer 298'inci madde uygulamaya ilişkin esas ve usulleri belirleme konusunda Maliye Bakanlığı'na çok geniş yetkiler tanımıştır. Bakanlık yetkisini kullanarak 2003 ve 2004 'de Tebliğ ve sirkülerler çıkarmıştır.

2003 yılında yapılacak uygulama VUK'na eklenen Geçici 25'inci maddeye göre, 2004 yılında ise Mükerrer 298'inci maddeye göre yapılmıştır.

YASAL DAYANAK (2023)

- ➔ 2003 ve 2004 sonrasında, 2021 yılına kadar, enflasyon düzeltmesi şartları gerçekleşmemiş, 2021 yılında ise şartlar gerçekleşmesine rağmen, 29.1.2022 tarihinde VUK'na eklenen Geçici 33. Madde ile; 2021, 2022 ve 2023 geçici vergi dönemlerinde mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacağı, 31.12.2023 tarihli mali tabloların ise, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı hükmolunmuştur.

YASAL DAYANAK (2023)

➔ Geçici 33. madde, geçici 25'inci madde kadar ayrıntılı düzenlenmemiş olup, Mükerrer 298'e göre tek fark düzeltmeden kaynaklanan kar veya zararın geçmiş yıl kar zararına atılacağı, dönem kar zararı ile ilişkilendirilmeyeceğidir. Dolayısıyla, 2023 yıl sonu düzeltmesinde, geçici 33. maddede hüküm bulunmayan konularda mükerrer 298'inci madde esas alınacaktır.

■ GİB internet sitesinde uygulama ile ilgili taslak Tebliğ yayınlamış, 25 Kasım tarihinde güncellenmiştir..

Enflasyon Düzeltmesi Tanımı

- ➔ Enflasyon düzeltmesi özetle, mali tablolarıda yer alan parasal olmayan kıymetlerin, enflasyon oranına paralel katsayılarla düzeltilerek güncel değerlere getirilmesidir. Mükerrer 298'nci maddenin verdiği yetkiye dayanılarak Tebliğ taslağında, mali tablolardan sadece bilançonun düzeltileceği açıklanmıştır.

Enflasyon Düzeltmesini Kimler yapacak?

- Enflasyon düzeltmesini kazançlarını bilanço esasına göre tespit eden gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri yapacaktır. Kazançlarını işletme hesabı esasına (zirai işletme hesabı dâhil) göre tespit eden mükellefler ile serbest meslek kazanç defteri tutan serbest meslek erbabı ise amortismanına tâbi iktisadi kıymetlerini Tebliğde belirtilen şekilde düzelterek, düzeltilmiş tutarları üzerinden amortismanına tâbi tutabileceklerdir.

Enflasyon Düzeltmesi Ne Zaman Yapılır?

- ➔ Enflasyon düzeltmesi fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde toplam %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde % 10'dan fazla olması halinde yapılır.
- ➔ Enflasyon düzeltmesi uygulaması, her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde sona erer. Diğer bir ifade ile enflasyon düzeltmesi yapılan bir hesap döneminden sonra Yİ-ÜFE'deki artışın; içinde bulunulan dönem dâhil son üç hesap döneminde toplam %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan az olması halinde sona erecektir.

Özel Hesap Dönemine Tabi Mükellefler

- ➔ Özel hesap dönemine tabi mükellefler, 2024 yılında biten hesap dönemine ilişkin bilançolarını geçici 33 üncü madde kapsamında enflasyon düzeltmesine tabi tutacaklardır.
- ➔ Özel hesap dönemine tabi olan mükellefler, 2024 ve izleyen dönemlerde kullandıkları özel hesap dönemine ait geçici vergi dönemleri itibarıyla enflasyon düzeltme şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediğine bakarak enflasyon düzeltmesi yapıp yapmayacaklarına karar vereceklerdir.

Geçici Vergi Dönemlerinde Enflasyon Düzeltmesi Yapılacak mıdır?

- ➔ Geçici vergi dönemlerinde, şartların gerçekleşip gerçekleşmediğinin tayininde, son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dahil önceki 36 ay ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine son 12 ay dikkate alınır.
- ➔ Bir hesap dönemi içindeki geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda da düzeltme yapılır.

Kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl mali zararları enflasyon düzeltmesine tabi tutulur mu?

- ➔ Vergi matrahının tespitinde, kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl malî zararları enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarları ile dikkate alınır.

Enflasyon düzeltmesine tabi tutulan kıymetlerin elden çıkarılması

- Enflasyon düzeltmesine tâbi tutulan değerlerin elden çıkarılması halinde, bunlara ilişkin enflasyon düzeltme farkları maliyet olarak dikkate alınır.

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

2023 – 2024 BİLANÇO HESAPLARININ DÜZELTİLMESİ

Osman AYHAN

Baş Denetçi

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

31.12.2023
BİLANÇO
HESAPLARININ DÜZELTİLMESİ

Düzeltilme Nasıl Yapılacaktır? (1)

Düzeltilme bilançoadaki *Parasal olmayan kıymetlerin tutarlarının düzeltilme katsayıları ile çarpılması* suretiyle gerçekleştirilecektir.

dikkate alınacak

Düzeltilmenin adımları:

a) Mali tabloda yer alan *kıymetlerden hangilerinin parasal olmayan kıymet* edilecektir. (Tebliğ 2 nolu eki)

olduğu tespit

b) Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltilmesinde *tutarları (düzeltilmeye esas tutarları)* bulunacaktır.

dikkate alınacak

Düzeltilme Nasıl Yapılacaktır? (2)

Düzeltilmenin adımları (Devam):

c) Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde tarihleri ve düzeltme katsayıları belirlenecektir.

düzeltilmeye esas

ç) Tespit edilmiş düzeltilmeye esas tutarlar ait oldukları düzeltme katsayılarıyla çarpılacak ve parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş düzeltilmiş değerler ile düzeltme öncesi alınacaktır.

tutarları hesaplanacak ve değerler arasındaki enflasyon farkları kayıtlara

d) Parasal olmayan kıymetler düzeltilmiş değerleriyle, parasal kıymetler ise düzeltilmeye tabi tutulmaksızın mali tabloda gösterilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Parasal Kıymet ve Parasal Olmayan Kıymet Nedir?

Parasal Kıymetler:

Ulusal para değerindeki değişimler karşısında nominal değerleri aynı kalan, ancak *satın alma güçleri fiyat hareketlerine göre ters yönde değişen* kıymetler.

Parasal Olmayan Kıymetler:

Ulusal para değerindeki değişimlere rağmen *satın alma güçleri değişmeyen* kıymetler. Diğer bir ifade ile parasal kıymetler dışında kalan kıymetlerdir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Parasal Olmayan Kıymetler Nelerdir? (1)

- *Taslak Tebliğ EK-2'de sayılmıştır.*

Bilanço Aktif Hesapları:

- 110- Hisse Senetleri
- 15- Stoklar (150, 151,152,153, 157, 159 hesaplar)
- 170-Hakediş Maliyetleri
- 180-280 – Gelecek Aylara/Yıllara Ait Peşin Ödenmiş Giderler
- 24-Mali Duran varlıklar (240, 242, 245 hesaplar)
- 25-Maddi duran Varlıklar (250,251,252,253,254,255,257,257,258,259 hesaplar)
- 26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar (260,261,262,263,264,267,268 hesaplar)
- 27-Özel Tükenmeye Tabi varlıklar (271,272,278 hesaplar)
- 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar
- 299-Birikmiş Amortismanlar (294 hesaptaki Duran Varlıklar ile ilgili olanlar)

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Parasal Olmayan Kıymetler Nelerdir? (2)

- *Taslak Tebliğ EK-2'de sayılmıştır.*

Bilanço Pasif (Yabancı Kaynak) Hesapları

- 340-440-Alınan Sipariş Avansları
- 350- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Maliyetleri
- 380-480-Gelecek Aylara/Yıllara Ait Gelirler

Bilanço Pasif (Özkaynak) Hesapları (Aksine hüküm olmamak şartıyla):

- 500-Sermaye (501 varsa 500 hesaptan düşülür)
- 520-Hisse Senedi İhraç Primleri
- 521-Hisse Senedi İptal Karları
- 525-Kayda Alınan Emtea
- 529-Diğer Sermaye Yedekleri
- 54-Kar Yedekleri (540,541,542,548 ve 549 hesaplar)
- 570-580 ve 590/591 hesaplar ise Geçmiş Yıllar Karları/Geçmiş yıllar Zararları hesabına aktarılarak kapatılacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

Düzeltilme Katsayısı Nedir Nasıl Hesaplanır?

- Düzeltilme katsayısı;** malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade eder.

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}$$

Örnek: Haziran-2023 ayında aktifte alınan duran Aralık-2023 itibariyle düzeltilmesi gerekecektir. Haziran ayı Yİ-ÜFE endeks değeri **2320,72** Aralık-2023 Yİ-ÜFE endeks değeri ise (tahmini) **2913,29** olursa ;

$$\begin{aligned} \text{Düzeltilme Katsayısı} &= \frac{2913,29}{2320,72} \\ &= 1,25534 \end{aligned}$$

Düzeltilmeye esas olacak katsayının hesabında, **kesirli (virgülden sonraki) kısım 5 (beş) hane olarak (altıncı hane dikkate alınarak beşinci hane yuvarlanarak)** dikkate alınacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir?

(Dönen Varlıklar):

KIYMET TÜRÜ	DÜZELTMEYE ESAS TARİH
110-Hisse Senetleri (Geçici olarak elde tutulan)	Satın Alma Tarihi
126/226-Verilen Depozito ve Teminatlar (Parasal Olmayan)	Ödeme Tarihi
150-İlk Madde ve Malzeme	Defterlere Kayıt Tarihi (Bunlara mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir)
151-Yarı Mamuller ve yarı mamullerin maliyetlerine dahil edilen unsurlar	
152-Mamuller ve mamulleri maliyetine dahil edilen unsurlar	
153-Ticari Mallar	
157-Diğer Stoklar	
159-Verilen Sipariş Avansları (Parasal Olmayan)	Ödeme Tarihi
180/280-Gelecek Aylara/Yıllara Ait Peşin Ödenmiş Giderler	Defterlere Kayıt Tarihi
170/178-Yıllara Sari İnşaat ve Onarım Maliyetleri	Defterlere Kayıt Tarihi

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir? (Duran Varlık ve Yabancı Kaynaklar)

KIYMET TÜRÜ	DÜZELTMEYE ESAS TARİH
24-Mali Duran Varlıklar	
-Nakdi sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için	Ödeme Tarihi
-Ayni sermaye karşılığı alınan hisse senetleri için	Sermaye Olarak Konulan Kıymetlerin Mülkiyetinin İntikal Ettiği Tarih
-Temettü karşılığı alınan hisse senetleri için	İştirak Edilen Şirket Sermayesinin Tescil Tarihi
25-Maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar	Defterlere Kayıt Tarihi (Mahsuben verilen/alınan avanslar ayrıca mahsup tarihine kadar düzeltilir)
26-Maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar	
27-Özel tükenmeye tabi varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar	
326/426- Alınan depozito ve teminatlar (Parasal olmayan)	Tahsil Tarihi
340/440- Alınan avanslar (Parasal olmayan)	
Karşılıklar (Yasal Olan)	Bağlı Oldukları İktisadi Kıymet İçin Belirlenen Tarihler

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir? (Özkaynak Hesapları) (1)

ÖZKAYNAK KALEMLERİ	DÜZELTMEYE ESAS TARİH
500-Sermaye	
- Nakit olarak ödenmiş sermaye	Tahsil Tarihi
- Ayni Sermaye olarak konulan kıymetler için	Mülkiyetin İntikal Ettiği Tarih
- Kar Yedeklerinin sermayeye ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi
- Geçmiş yıllar Karlarının sermayeye ilavesi ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi
- Net Dönem Karının Sermayeye İlavesi ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi
520-Hisse Senedi İhraç Primleri (Emisyon Primi)	Tahsil Tarihi
521-Hisse Senedi İptal Karları	Tahsil Tarihi
525-Kayda Alınan Emtia (Özel Fon olarak)	Defterlere Kayıt Tarihi

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir? (Özkaynak Hesapları) (2)

ÖZKAYNAK KALEMLERİ	DÜZELTMEYE ESAS TARİH
540-Yasal Yedekler	Defterlere Kayıt Tarihi
541-Statü Yedekleri	Defterlere Kayıt Tarihi
542-Diağanüstü Yedekler	Defterlere Kayıt Tarihi
549-Özel Fonlar	
- Sabit Kıymet Yenileme Fonu	Defterlere Kayıt Tarihi
- Girişim Sermayesi Fonu	Defterlere Kayıt Tarihi
- İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisna Kısmı	Defterlere Kayıt Tarihi
- Taşınmaz Mal Satış Kazancı İstisna Kısmı	Defterlere Kayıt Tarihi
- Sat-Kirala-Gerial İşlemlerinden Doğan Kazançlar İstisnası	Defterlere Kayıt Tarihi
- Kira Sertifikası İhracı Amacıyla Varlık ve Hakların Satışından Sağlanan Kazanç İstisnası	Defterlere Kayıt Tarihi
- Ar-Ge ve Tasarım İndirime Bağlı Oluşturulan Girişim Sermayesi Fonu	Defterlere Kayıt Tarihi

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Devir, Nev'i Değişikliği, Tam ve Kısmi Bölünme İşlemleri Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir?

- ✓ 31.12.2023 tarihinden öncesine rastlayan (5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi ile 193 sayılı Kanunun 81 inci maddesinde belirtilen ve mukayyet değerleriyle yapılan)
 - *devir,*
 - *nev'i değişikliği ile*
 - *tam ve kısmi bölünme*işlemleri nedeniyle işletme aktifinde yer alan iktisadi kıymetlerin düzeltmeye esas tarihi olarak ***devir tarihi değil*** söz konusu kıymetlerin ***devir alınan veya bölünen işletmenin envanterine alındığı tarih*** dikkate alınacaktır.;
- ✓ Birleşmede ise ***birleşilen kurumun kayıtlarına intikal ettiği tarih*** düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Kayıtlara Giriş Tarihi Belli Edilemeyen Kıymetler İçin Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir? (1)

✓ *Kayıtlara giriş tarihi belli edilemeyen iktisadi kıymetler*, 31.12.2023 tarihinden önce meydana gelen;

- *devir,*
- *nev'i değişikliği,*
- *tam ve kısmi bölünme*

işlemlerinden geliyor ise enflasyon düzeltmesine tabi bu nev'i kıymetler için *düzeltilmeye esas tarih* olarak *devir veya bölünme tarihi* dikkate alınabilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Kayıtlara Giriş Tarihi Belli Edilemeyen Kıymetler İçin Düzeltilme Tarihleri Nasıl Belirlenecektir? (2)

- ✓ Kayıtlara giriş tarihi ***yıl olarak belli olan ancak ay olarak belli edilemeyen*** parasal olmayan iktisadi kıymetler için ilgili kıymetin işletme bünyesine girdiği **yılın ilk ayının**,
- ✓ kayıtlara giriş tarihi ***yıl olarak belli edilemeyen*** iktisadi kıymetler için ise **işletmenin kurulduğu yılın ilk ayının** (işletmenin 2005 yılından önceki bir tarihte kurulmuş olması halinde 2005 yılının Ocak ayı) ***düzeltilmeye esas tarih*** olarak dikkate alınabilecektir.

Stokların Düzeltmesi Nasıl Yapılacak? (1)

- ✓ İlk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul stokların maliyetine dâhil edilen unsurlar için **defterlere kayıt tarihi** esas alınır. Bunlara mahsuben verilen veya alınan parasal olmayan avanslar, ödeme veya tahsil tarihinden mahsup tarihine kadar düzeltilir.
- ✓ Mükellefler isterlerse belirlenen **Toplulaştırılmış Yöntemleri** kullanarak da stokların taşıma katsayılarını belirleyebilirler. Ancak seçilen yöntemden 3 ncü hesap döneminin sonuna kadar dönemezler.
- ✓ Toplulaştırılmış yöntemler **sadece stokların düzeltilmesinde** kullanılabilir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Stokların Düzeltmesi Nasıl Yapılacak? (2)

- ✓ Toplulaştırılmış yöntemi kullanan mükellefler inebildikleri kadar alt ayrıma inebildikleri gibi ***her bir ayrımda istedikleri yöntemi de kullanabilirler.***
- ✓ Stokların düzeltilmesinde ***gerçek yöntemi kullanan mükellefler*** mümkün olduğunca ***inebildikleri kadar alt ayrıma giderek düzeltme işlemini gerçekleştireceklerdir.***
- ✓ Toplulaştırılmış yöntemleri uygulamak istemeyenler, uyguladıkları stok değerlendirme yöntemlerine göre ***tespit ettikleri düzeltmeye esas tutara, düzeltme katsayılarını uygulamak suretiyle*** enflasyon düzeltmesi yapacaklardır.

Stokların Düzeltmesinde Toplulaştırılmış Yöntemler

1. Basit ortalama yöntemi,
2. Stok devir hızı yöntemi

olmak üzere iki tür toplulaştırılmış yöntem belirlenmiştir.

Mükellefler belirtilen bu yöntemlerden herhangi birini seçebileceklerdir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Stokların Düzeltmesinde «Basit Ortalama Yöntemi»

- ✓ **“Basit Ortalama Yöntemi”nde düzeltme katsayısı**, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak hesaplanır.

Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısı	=	Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yi-ÜFE <hr/> (Bilançonun ait olduğu aya ait Yi-ÜFE + Bilanço günü itibarıyla bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki Yi-ÜFE) / 2
--	---	--

- ✓ Düzeltmeye esas tutar olarak ~~zoru hesap dönemin sonuna ait **bilanço gününe** yer olan stoklara ait **uygulanan**~~ esas alınır.
- ✓ Düzeltmeye esas alınan **tutar ile katsayı çarpılarak** düzeltilmiş stok bulunur.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Stokların Düzeltmesinde «Stok Devir Hızı Yöntemi» (1)

✓ “Stok Devir Hızı Yöntemi”nde;

- Önce *Stok Devir Hızı* bulunacaktır.
- Sonrasında ortalama *stokta kalma süresi gün olarak* hesaplanacaktır.
- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen *stokların hangi aydan kaldığı* bulunacaktır.
- Düzeltmeye esas tarih itibarıyla *düzeltilme katsayısı* hesaplanacaktır.
- *Bu katsayıyla* 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen *stoklar tutarı çarpılacaktır.*

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Dönem içinde satılan toplam mal maliyeti}}{(\text{Dönem başı stok tutarı} + \text{Dönem sonu stok tutarı}) / 2}$$

Ortalama Stokta Kalma Süresi	=	$\frac{\text{Dönem Gün Sayısı}}{\text{Stok Devir Hızı}}$
------------------------------	---	--

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Stokların Düzeltmesinde «Stok Devir Hızı Yöntemi» (2)

✓ “Stok Devir Hızı Yöntemi”ne Örnek:

Stoklara ilişkin veriler aşağıdaki gibidir.

31/12/2022 tarihinde toplam stok tutarı: 5.000.000 TL

31/12/2023 tarihinde toplam stok tutarı: 6.000.000 TL

2023 yılında satılan malların maliyeti: 30.000.000 TL

Aralık-2023 Yİ-ÜFE değeri endeks değeri ise (tahmini) 2913,29 Ekim Yİ-ÜFE değeri 2823,29

- Önce **Stok Devir Hızı** bulunacaktır.
- Sonrasında ortalama **stokta kalma süresi gün olarak** hesaplanacaktır.
- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen **stokların hangi aydan kaldığı** bulunacaktır.
- Düzeltmeye esas tarih itibarıyla **düzeltilme katsayısı** bulunacak.
- **Bu katsayıyla** 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda görünen **stoklar tutarı çarpılacaktır.**

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Stokların Düzeltmesinde «Stok Devir Hızı Yöntemi» (3)

«Stok Devir Hızı Yöntemi»e Örnek:

Stoklara ilişkin veriler aşağıdaki gibidir.

31/12/2022 tarihinde toplam stok tutarı: 5.000.000 TL

31/12/2023 tarihinde toplam stok tutarı: 6.000.000 TL

2023 yılında satılan malların maliyeti: 30.000.000 TL

Aralık-2023 Yİ-ÜFE değeri endeks değeri ise (tahmini) 2913,29 Ekim Yİ-ÜFE değeri 2823,29

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{30.000.000}{(5.000.000 + 6.000.000) / 2} = 5,45$$

Ortalama Stokta Kalma Süresi	=	365
		5,45
= 67 gün (Stoklar Ekim ayından olmaktadır.)		

Düzeltilme Katsayısı	=	2913,29/2823,29
	=	1,03188

Düzeltilmiş Yıl Sonu Stokları	=	6.000.000 X 1,03188
	=	6.191.280

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Stokların Düzeltmesinde «Stok Devir Hızı Yöntemi» (4)

“Stok Devir Hızı Yöntemi” e Örnek:

Stoklara ilişkin veriler aşağıdaki gibidir.

31/12/2022 tarihinde toplam stok tutarı: 5.000.000 TL

31/12/2023 tarihinde toplam stok tutarı: 6.000.000 TL

2023 yılında satılan malların maliyeti: 30.000.000 TL

Aralık-2023 Yİ-ÜFE değeri endeks değeri ise (tahmini) 2913,29 Ekim Yİ-ÜFE değeri 2823,29

Düzeltilmiş Yıl Sonu	=	6.000.000 X 1,03188
Stokları	=	6.191.280 TL

$$\begin{aligned}\text{Enf. Düzeltme Farkı} &= 6.191.280 - 6.000.000 \\ &= 191.280 \text{ TL.}\end{aligned}$$

Muhasebe Kayıtları aşağıdaki olacaktır.

-----/-----	
Stok Hesabı	191.280
698-Enflasyon Düzeltme Hesabı	191.280

Stokların Düzeltmesinde «Stok Devir Hızı Yöntemi» (5)

- ✓ Toplaştırılmış yöntemlerden "stok devir hızı yöntemi"ni seçen mükelleflerin bu yöntemi sağlıklı olarak uygulayabilmeleri için **stok devir hızlarının yüksek olması ve stok devir hızlarını doğru olarak** tespit etmeleri gerekmektedir.
- ✓ Buna rağmen düzeltme sonrasında bulunan **rakamın iktisadi ve teknik icaplara uygun olmayacak şekilde orantısız çıkması durumunda**, (toplaştırılmış yöntem kullanılmak isteniyor ise) **basit ortalama yönteminin tercih edilmesi uygun olacaktır.**

Stokların Düzeltmesinde Reel Olmayan Finansman Maliyeti

- ✓ Stokların enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları belirlenirken bir kısım değerler, parasal olmayan kıymetlerin tutarlarından düşülür ve bu işlemde sonra bulunan tutarlar düzeltmeye esas alınır.
- ✓ Toplulaştırılmış yöntemlerle düzeltmeye tabi tutulan kıymetlerin maliyet bedeline intikal ettirilen **reel olmayan finansman maliyetlerinin düşülmesi ihtiyaridir.**

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Düzeltilmesi (1)

Esas itibariyle;

- ✓ Maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar,
- ✓ Maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar için;
defterlere kayıt tarihi esas alınarak düzeltme katsayısı belirlenir.

Ancak; Daha önce enflasyon düzeltmesi görmüş ya da yeniden değerlendirme **Geç.31, 32 ve Mük. Mad 298/Ç)** duran varlıklarda tarih farklı olmaktadır.

yapılmış **(VUK)**
düzeltmeye esas alınan

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlıkların Düzeltmesi (2)

Düzeltilme katsayısının belirlenmesinde düzeltme tarihi belirlenirken;

- ✓ 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasına göre **enflasyon düzeltmesine tabi tutulan en son bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler için**, düzeltmeye esas tarih olarak **31.12.2004 tarihinin**,
- ✓ 213 sayılı Kanunun geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetler için düzeltmeye esas tarih olarak;
 - Geçici 32 ve mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmamış **ancak geçici 31 inci madde kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda** yeniden değerlendirme yapılabilmesi için esas alınan aktife kayıtlı olma şartının arandığı tarihten önceki ayın son gününün **(31.03.2018 (yürürlük 25.05.2021) ya da 31.05.2021 (yürürlük 09.06.2021))**,
 - Geçici 32 ve/veya mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yeniden değerlendirme yapılmış olanlarda, **yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son gününün (geçici vergi dönemlerinin son günü dahil)**,

Esas alınması gerekir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi

Varlıkların Düzeltmesinde Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) (1)

- ✓ Düzeltmeye esas alınacak tutara ulaşılırken; ROFM, ilgili parasal olmayan kıymetin düzeltmeye esas değerinden düşülmek suretiyle düzeltme işlemi yapılır.
- ✓ Mükelleflerin yapmış oldukları borçlanmalarda katlanmış oldukları ve **parasal olmayan varlıkların maliyet veya alış bedeline ekledikleri finansman giderlerinin içerisinde**, borç tutarında **ilgili dönemdeki enflasyon nedeniyle oluşan değer kaybının telafisine yönelik bir unsur da bulunmaktadır.**
- ✓ Yani alınan borcun geri ödenmesinde borç verenin enflasyon nedeniyle uğrayacağı kayıp tutarı da finansman gideri içerisinde yer aldığından, **maliyet veya alış bedeline eklenen finansman gideri içerisindeki anaparaya ait enflasyon kaybının ayrıştırılmasından sonra kalan kısmın** (finansman giderinin sadece reel kısmının) enflasyon düzeltmesinde dikkate alınması gerekmektedir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıkların Düzeltmesinde ROFM (2)

✓ Düzeltme işleminde, ROFM, "*Borç Tutarının Esas Alınması*" ve "*Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması*" yöntemlerinden biri seçilerek hesaplanabilir.

✓ Borç tutarının esas alınması yöntemi:

ROFM; her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

ROFM	=	Borç Tutarı	X	$\frac{\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE} - \text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE}}$
-------------	---	-------------	---	--

Maddi Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıkların Düzeltilmesinde ROFM (2)

✓ Borç tutarının esas alınması yöntemi:

ROFM; her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle hesaplanır.

- Formüldeki **oranın birden büyük çıkması hali**, bahse konu **finansman giderlerinin tamamının reel olmadığı**,
- Küçük olması halinde ise **aşan kısmın reel olduğu** kabul edilecektir.
- Aylar itibariyle Yİ-ÜFE'de oluşan farklılıklar nedeniyle formüldeki **oranın negatif çıkması halinde**, formülde dikkate alınan döneme ilişkin olarak maliyete/alış bedeline intikal ettirilen **finansman giderinin tamamının reel olduğu kabul** edilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıkların Düzeltmesinde ROFM (3)

✓ Toplam Finansman Maliyetinin Esas Alınması Yöntemi:

ROFM; toplam finansman maliyetlerine, ilgili döneme ait **Yİ-ÜFE artış oranının** hesap dönemine ait **ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi** sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın, maliyet veya alış bedelinden düşülmesi suretiyle hesaplanır.

ROFM	=	Toplam Finansman Maliyeti	X	İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ-ÜFE Artış Oranı
				İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı

- Oranın (1)'den büyük çıkması, **kredi faiz oranlarının, gerçekleşen Yİ-ÜFE artış oranlarının gerisinde kaldığını ifade etmektedir**. Bu durumda, **kaldığını ifade etmektedir**. Bu durumda, formüldeki oran (1) olarak alınacak ve toplam finansman maliyetinin tamamının reel olmadığı kabul edilecektir.
- Aylar itibariyle Yİ-ÜFE'de oluşan farklılıklar nedeniyle **formüldeki oranın negatif (-) çıkması halinde ise toplam finansman maliyetinin tamamının reel olduğu kabul edilecektir**.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Maddi Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıkların Düzeltmesinde ROFM (4)

- ✓ VUK'nun geçici 31 inci maddesi, geçici 32 nci maddesi ve/veya mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası kapsamında ***yeniden değerlemeye tabi tutulmuş iktisadi kıymetlerin değerinin düzeltilmesinde***, düzeltmeye esas değer olan yeniden değerlendirme sonrası değerler için ***ROFM hesabı yapılmaz***.
- ✓ Reel olmayan finansman maliyetinin tevsikine ilişkin kayıt ve belgelerin açık ve kesin bilgiler içermesi gerekmektedir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Amortismanların Düzeltilmesi

- ✓ 2023 hesap dönemi bilançosunun düzeltilmesinde, birikmiş amortismanlar, *ait oldukları kıymetin bilanço tarihindeki değerinde düzeltme sonrasında ortaya çıkan artış oranı (düzeltme katsayısı)* dikkate alınarak düzeltilir.
- ✓ Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin üzerinden, daha önceki yıllarda *ayrılmamış amortisman tutarları ayrılmış gibi kabul edilmeyecek* ve enflasyon düzeltmesinde dikkate alınmayacaktır.
- ✓ Amortismanına tabi olup *faydalı ömür süresini tamamlayan ve amortisman yoluyla değeri tamamen yok edilmiş iktisadi kıymetlerin* (işletme kayıtlarında iz bedeliyle takip edilmeye devam edilen amortismanına tabi iktisadi kıymetler dahil) ve *birikmiş amortismanlarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulması ihtiyaridir.*

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Yapılmakta Olan Yatırımların Düzeltilmesi (1)

- ✓ 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan (*yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların yapıldığı*) yatırımlara ilişkin tutarlar düzeltilecektir.
- ✓ Yatırımlara ait geçmiş ***her ay sonu itibariyle kesinleşmiş harcama tutarlarının*** (*reel olmayan finansman maliyeti var ise düşülmesi şartıyla*) ***o ayın düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınması*** yoluyla bulunacak düzeltme ***katsayısı ile çarpılması*** ve ***bulunan bu tutarların toplanması*** suretiyle yapılacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Yapılmakta Olan Yatırımların Düzeltilmesi (2)

- ✓ Bilanço tarihinden önce ilgili aktif hesabına aktarılmış bulunan ve yapılmakta olan yatırımlar hesabından gelmiş olan değerlerin düzeltmeye esas tarihi olarak, söz konusu **değerlerin aktifleştirme tarihlerinin değil**, yapılmakta olan **yatırımlar hesabının kullanıldığı tarihlerin alınması** gerekmektedir.
- ✓ Bu durumda düzeltme iki aşamada gerçekleşecektir.
 - **Öncelikle** her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibariyle aktifleştirme tarihine kadar.
 - Sonra da aktifleştirilen bedel kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2023

Finansal Kiralamaya İktisadi Kıymetler

- ✓ 01.07.2003 tarihinden sonra düzenlenen sözleşmelere istinaden kiralanan iktisadi kıymetler, kiracı tarafından amortismanına tabi tutulmaktadır.
- ✓ Finansal kiralama işlemlerinde, kiraya verilen iktisadi kıymetlerin, ***kiracılar tarafından enflasyon düzeltmesine tabi tutulması*** gerekmektedir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Sermayenin Düzeltilmesi (I)

- ✓ Sermaye ödenmiş sermayeye göre düzeltilir.
- ✓ Düzeltilecek ödenmiş sermaye çeşitleri aşağıdaki gibidir.

ÖZKAYNAK KALEMLERİ	DÜZELTMEYE ESAS TARİH
500-Sermaye	
- Nakit olarak ödenmiş sermaye	Tahsil Tarihi
- Ayni sermaye olarak konulan kıymetler için	Mülkiyetin İntikal Ettiği Tarih
- Kar Yedeklerinin sermayeye ilavesi ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi
- Geçmiş yıllar karlarının sermayeye ilavesi ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi
- Net dönem karının sermayeye ilavesi ile artırılan sermaye	Tescil Tarihi

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

Sermayenin Düzeltilmesi (2)

- ✓ Kayıtlı sermaye düzeltmesi yapılırken aşağıdaki kalemler düzeltmeye dahil edilmez (düşülür).

Sermaye düzeltmesinde Sermayeden Düşülmesi Gereken Sermaye Tutarları

- Ödenmemiş Sermaye (501 hesap)
- 280/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında oluşturulan **fon hesabına** ilişkin olarak, işe başlanılan hesap dönemini **takip eden hesap dönemi sonu itibarıyla ortaya çıkmış alacak bakiyesi tutarı**
- Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yapılan **yeniden değerlemeden kaynaklı değer artışları (522 hesap vergisi ödenmemiş yeniden değerlendirme fonu)**
- Geçici 31 inci ve geçici 32 nci maddeleri kapsamında yapılan **yeniden değerlemelerden kaynaklı değer artışları, (522 hesap vergisi ödenmiş yeniden değerlendirme fonu)**
- İştiraklerde VUK. Geç.31,32 ve mük.298/Ç maddesi ile oluşan ve iştiraklerde sermayeye ilave edilen değer artış fonları dolayısıyla elde edilen ve **iştirakler yeniden değerlendirme fonundan sermayeye ilave edilen değer artışları fonları (523 hesap)**
- 13/11/2008 tarihli ve 5811 sayılı Kanun ile 193 sayılı GVK'nun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ve 5520 sayılı KVK'nun geçici 15 inci maddesi kapsamında oluşturulan **fon hesaplarından işletmeye konulan nakit varlıklar** gibi parasal kıymetlerden kaynaklanan tutarlar.
- **Parasal nitelikli olan benzer diğer fon hesaplarından** kaynaklı tutarlar **(529, 549 hesaplardan)**

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Sermaye Yedeklerinin Düzeltilmesi

- ✓ 2023 bilançosunun düzeltilmesinde sermaye yedekleri arasında yer alan **yeniden değerlendirme artış fonu gibi fonlar** (Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları ile diğer sermaye yedekleri içinde parasal kıymet sayılan) **sıfırlanacak;**
- ✓ Hisse senedi ihraç primleri, hisse senedi iptal karları düzeltmeye tabi tutulacaktır.
- ✓ 6111, 6736, 7143, 7326, 7440 sayılı Kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları düzeltmeye tabi tutulacaktır.

DÜZELTİLECEK HESAPLAR
520-Hisse Senedi İhraç Primleri (Emisyon Primi)
521-Hisse Senedi İptal Karları
525-Kayda Alınan Emtia
529-Diğer Sermaye Yedekleri (Parasal Olmayan Kıymetlerden Kaynaklı)

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Kar Yedekleri Düzeltmesi (I)

- Yedek akçeler, olağanüstü yedekler parasal olmayan kıymetlerden olup enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaklardır.
- Parasal Olmayan Kıymet sayılan **Özel Fonlar da enflasyon düzeltmesine** tabi tutulacaktır.

Düzeltilecek Yedek Akçeler, Diğer Yedekler ve Fonlar
540-Yasal Yedekler
541-Statü Yedekleri
542-Olağanüstü Yedekler
549-Özel Fonlar
- Sabit Kıymet Yenileme Fonu (VUK Mad.328,329)
- Girişim Sermayesi Fonu (VUK Mad. 325/A)
- İştirak Hissesi Satış Kazancı İstisna Kısmı (KVK Mad. 5/e)
- Taşınmaz Mal Satış Kazancı İstisna Kısmı (KVK Mad. 5/e)
- Sat-Kirala-Gerial İşlemlerinden Doğan Kazançlar İstisnası (KVK Mad. 5/1-j)
- Kira Sertifikası İhracı Amacıyla Varlık ve Hakların Satışından Sağlanan Kazanç İstisnası(KVK Mad. 5/1-k)
- Ar-Ge ve Tasarım İndirime Bağlı Oluşturulan Girişim Sermayesi Fonu (5746 SK Mad.3 ve 4691 SK Mad. Ek.3)

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Kar Yedekleri Düzeltmesi (2)

- ✓ Düzeltmiş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan *(vergisi ödenmiş kazanç üzerinden ayrılmış) kâr yedeklerinin ve bunların düzeltilmesi sonucunda meydana gelen enflasyon düzeltme farklarının sermayeye ilave edilebilmesi mümkün* bulunmaktadır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Muhasebe Kayıtları (I)

- ✓ 2023 Enflasyon düzeltmeleri, *ilgili kıymetlere ait fark hesaplarına* ve *698-Enflasyon Düzeltme Hesabına* kaydedilecektir.
- ✓ Sıfırlanması gereken özkaynak kalemleri *«698-Enflasyon Düzeltme Hesabı»*na aktarılır. Aktarma işlemi bu hesaba borç yazılmak suretiyle yapılır.
- ✓ Ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu/olumsuz farkların izlenmesinde kullanılmak üzere; olumlu farklar için *"502- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları"* ve olumsuz farklar için *"503- Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)"* hesaplarına kayıt yapılacaktır.
- ✓ *"698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"* ise, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların kaydedildiği hesaba ifade eder. Parasal olmayan varlıkların enflasyon düzeltmesi farkları bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynakların enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan farkları ise borcuna kaydedilir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

Enflasyon Düzeltmesine İlişkin Muhasebe Kayıtları (2)

- İlgili hesaplarına borç yazılanlar 698 hesaba alacak, alacak yazılanlar 698 hesaba borç kaydedilir. Bu hesabın bakiyesi 570-Geçmiş Yıllar Karlarına veya 580-Geçmiş Yıllar Zararlarına aktarılarak kapanır.

698-BORÇ	698-ALACAK
Parasal Olmayan Kaynaklar Düzeltme Farkları	Parasal Olmayan Varlıklar Düzeltme Farkları
Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (502 hesap)
Parasal Olmayan Varlık Sayılan Özkaynak Kalemleri	Geçmiş Yıllar Karları (570 hesap)
- Hisse Senedi İhraç Primleri Düzeltme Farkı (520 hesap)	Dönem Net Karı (590 hesap)
- Hisse Senedi İptal Karları Düzeltme Farkı (521 hesap)	
- Kayda Alınan Emtea Düzeltme Farkı (525 hesap)	
- Diğer Sermaye Yedekleri Düzeltme Farkı (Parasal Olmayan 529 hesap)	
- Özel Fonlar Düzeltme Farkı (Parasal Olmayan 549 hesap)	
Sıfırlanması Gereken Özkaynak Kalemleri	
- Duran Varlıklar Değer Artış fonları (522 hesap)	
- İştirakler Yeniden değerlendirme Artışları (523 hesap)	
- Parasal kıymet sayılan özkaynak diğer kalemler (529, 549 hesaplar)	
- Geçmiş yıl zararları	
- Net Dönem Zararı	
- Geçmiş Yıllar Zararları (580 hesap)	
- Dönem Net Zararı (591 hesap)	

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Yıllara Sâri İnşaat ve Onarma İşlerine Ait Maliyet ve Hakedişlerin Düzeltilmesi (I)

- ✓ Birden fazla takvim yılına sirayet eden inşaat ve onarma işlerinde kâr veya zarar işin bittiği yıl kati olarak tespit edilir ve tamamı o yılın geliri sayılarak, bittiği yıla ait beyannamesinde gösterilir.
- ✓ Yıllara sâri inşaat ve onarma işlerinde enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler ayrıca belirtilmiş ve kullanılacak hesaplar açıklanmıştır.
- ✓ Yıllara sâri inşaat ve onarma işlerine ilişkin hesaplar Tebliğ ekindeki "Parasal Olmayan Kıymetler" listesinde yer almaktadır. *Defterlere kayıt tarihlerine göre düzeltilirler.*
- ✓ Yıllara sâri inşaat ve onarma işlerine ait maliyet ve hakedişlerine ilişkin düzeltmeler, **"698-Enflasyon Düzeltme Hesabı"** yerine **"697-Yıllara Sâri İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"**na kaydedilecektir

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Yıllara Sâri İnşaat ve Onarma İşlerine Ait Maliyet ve Hakedişlerin Düzeltilmesi (2)

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesinde, Tekdüzen Hesap Planında "17- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri" hesap grubundaki yıllara sâri inşaat işlerine ilişkin maliyetlerin ve "35- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri" hesap grubundaki hakediş bedellerinin düzeltmesinden ortaya çıkan farklar, **"697- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"**nda izlenir.
- Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre **"178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"** veya **"358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"**na devredilerek kapatılır.
- 2023 hesap dönemi sonuna kadar geçen süreye isabet eden **kazanç, düzeltme öncesi hükümlere, sonraki dönemlere isabet eden kazanç ise düzeltilmiş değerlere göre tespit edilecek** ve **bunların toplanması suretiyle** oluşan kazanç tutarı beyan edilecektir

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Yıllara Sâri İnşaat ve Onarma İşlerine Ait Maliyet ve Hakedişlerin Düzeltilmesi (3)

- ✓ Tekdüzen Muhasebe Sistemine göre söz konusu işlerle ilgili maliyetler, yansıtma hesapları yoluyla 170-177 numaralı hesaplara intikal ettirilecek, **düzeltemeye esas tarih olarak da ilgili maliyet hesaplarına kayıt tarihi esas alınacaktır.**
- ✓ ROFM ihtiva edebilen iktisadi kıymetler sayılmış durumdadır. Buna göre, yıllara sâri inşaat ve onarma maliyetlerinin düzeltilmesi sırasında finansman maliyeti içeren kıymetler de mümkündür. **Yıllara sâri inşaat ve onarma maliyetleri ROFM ihtiva edebilen iktisadi kıymetler arasında yer almadıkları için**, bünyelerinde ROFM ihtiva etseler bile **ayrıştırma yapılmaksızın düzeltme işlemine tabi** tutulacaklardır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2023

Geçmiş Yıllar Karları ve Zararları

- ✓ 2023 Enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar *"Geçmiş Yıllar Kârları/Zararları"* hesaplarında gösterilecektir.
- ✓ Bilançoda *dönem net karı/zararı gösterilmeyecektir.*
- ✓ Düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıllar karları veya zararları, kaydedildiği *"Geçmiş Yıllar Karları/Zararları"* hesabının alt hesabında izlenir ve *sonraki dönemlerde, düzeltme işlemine tabi tutulur.*
- ✓ 2023 düzeltilmesi neticesinde *oluşan geçmiş yıl zararlarını*, düzeltme işlemi neticesinde oluşan *öz sermaye farklarına (502 hesap) mahsup edebilecekler* ve 2023 hesap dönemi sonuna ait *düzeltilmiş bilanço*ya ait *nihai kâr ya da zarar* rakamına ulaşacaklardır.
- ✓ Düzeltme yapılmış olsa bile *2023 ve öncesi yılların mali zararları* 2024 ve sonrasında *mukayyet değerleriyle dikkat alınacaktır.*

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

2024 GEÇİCİ VERGİ VE DÖNEM SONU BİLANÇO HESAPLARININ DÜZELTİLMESİ

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2024

2024 Enflasyon Düzeltmesi Hangi Şartlarda Yapılır?

- Türkiye geneli için ilan edilen fiyat endeksindeki (Yİ-ÜFE) artışın;
 - İçinde bulunulan dönem dâhil *son üç hesap döneminde %100'den* ve
 - *İçinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla* olması halinde mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulur,
- Geçici vergi dönemlerinde bu oranların tespitinde, *son üç hesap dönemi yerine üçer aylık dönemlerin son ayı dâhil önceki otuz altı ay* ve içinde bulunulan hesap dönemi yerine *son on iki ay dikkate* alınır.
- Söz konusu şartların oluşmasına bağlı olarak şartların oluştuğu *geçici vergi döneminden itibaren 2024 hesap dönemi* ve şartların devamına bağlı olarak izleyen dönemlerde (geçici vergi dönemleri dâhil) enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacaktır.
- Bir hesap dönemi içindeki *geçici vergi dönemlerinin herhangi birinde düzeltme yapılması halinde takip eden geçici vergi dönemlerinde ve içinde bulunulan hesap dönemi sonunda* da düzeltme yapılır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2024

Düzeltilme İşlemi Nasıl Yapılacaktır?

- Tebliğin 8 inci maddesinde belirtilen ve enflasyon düzeltmesi yapmak zorunda olan mükelleflerin, 2024 hesap dönemi ve sonraki hesap dönemleri bakımından, **213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (I) numaralı bendinde yer alan şartların gerçekleşmiş olması halinde**, geçici vergi ve hesap dönemlerine ilişkin bilançolarını düzeltme işlemine tabi tutmaları zorunludur.
- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoların düzeltilmesine ilişkin esasların gösterilmiş olduğu **Tebliğ in üçüncü bölümü ile getirilen usul ve esaslar** Tebliğin 4.bölümüne göre yapılacak düzeltme işlemi için de geçerlidir.
- **Ancak**, Tebliğin üçüncü bölümü, sadece belli tarihteki bir bilançonun (31.12.2023 tarihli bilançonun) düzeltilmesine ilişkin esaslar ihtiva etmektedir. Bu nedenle düzeltme işlemine ilişkin olarak **söz konusu bölümden farklılık arz eden hususlar** Tebliğin 4.bölümünde gösterilmiştir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2024

Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) Hesaplaması (I)

- ✓ Mükellefler, reel olmayan finansman maliyetlerini aşağıda belirtilen iki yöntemden istedikleri birini seçerek hesaplayabileceklerdir.
 - a) Borç tutarının esas alınması,
 - b) Toplam finansman maliyetinin esas alınması.

"Borç tutarının esas alınması" yönteminde ROFM:

- ✓ Her türlü borçlanmada, borç tutarlarına borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının uygulanması suretiyle bulunan tutarı ifade etmektedir. (2023 ile aynı)
- ✓ Yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı, borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına uygulanacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2024

Reel Olmayan Finansman Maliyeti (ROFM) Hesaplaması (2)

“Toplam finansman maliyetinin esas alınması” yönteminde ROFM;

- ✓ Toplam finansman maliyetlerine, *ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının* hesap dönemine ait *ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi* sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın, maliyet veya alış bedelinden düşülmesi suretiyle hesaplanacaktır.
- ✓ *Bu yöntemi seçen mükellefler* seçtikleri bu yöntemden, seçimi yaptıkları hesap dönemi dâhil *üçüncü hesap döneminin sonuna kadar dönemeyeceklerdir*

ENFLASYON DÜZELTMESİ -2024

Taşıma Katsayısı Nedir, Nasıl Kullanılacaktır? (I)

- ✓ Düzeltme işlemine tabi tutulacak bilançoda yer alan iktisadi kıymetlerden bazılarının düzeltmeye esas tarihleri, **düzeltilmiş bir tarihten öncesine** gidebilir. Bu iktisadi kıymetler için yeniden düzeltmeye esas tarihe kadar inerek, uygun düzeltme katsayısını bulmaya gerek yoktur; **düzeltilen en son bilançoda, bu iktisadi kıymete ait değerlerin uygun bir katsayı ile çarpılması** düzeltme işlemi için yeterlidir.
- ✓ Bilançodaki **parasal ve parasal olmayan tutarların, taşıma katsayısı kullanılarak** yeni değerlerinin hesaplanmasına **"taşıma"** denilir ve hesaplama işlemi **"taşıma katsayısı"** kullanılarak yapılır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Taşıma Katsayısı Nasıl Kullanılacak? (2)

- **Taşıma katsayısı;** Mali tablonun ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, bir önceki dönemin sonundaki (yıl içinde işe başlayanlarda işe başlanılan aya ilişkin) fiyat endeksine (Yİ-ÜFE) bölünmesiyle elde edilen katsayıdır.

$$\text{Taşıma Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{\text{Bir Önceki Dönemin Sonundaki Yİ-ÜFE}}$$

- ✓ “Bir önceki dönemin sonundaki Yİ-ÜFE” ifadesindeki **“bir önceki dönem”** kavramından; enflasyon düzeltmesi **hesap dönemi olarak yapılıyorsa** enflasyon düzeltmesi yapılmış **bir önceki hesap dönemi,**
- ✓ **geçici vergi dönemlerine ilişkin olarak yapılıyor ise** enflasyon düzeltmesi yapılmış **bir önceki geçici vergi dönemi** (birinci geçici vergi dönemine ilişkin yapılıyorsa bir önceki hesap dönemi) anlaşılmalıdır.
- ✓ 2024 Bilançosunda görünen ve 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi neticesinde oluşan **geçmiş yıllar karları/zararları da taşıma katsayısı** kullanılarak düzeltilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Düzeltilme Katsayısı Nasıl Kullanılacak?

- **Düzeltilme katsayısı**; malî tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltilmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayıyı ifade eder.

$$\text{Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{\text{Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}$$

- ✓ Düzeltilme işlemine tabi tutulacak bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden bazılarının düzeltilmeye esas tarihleri, düzeltilme yapılmış bir tarihten sonrasına gidebilir. **(2023 sonrası tarih)**
- ✓ Bu takdirde bu tür iktisadi kıymetler için düzeltilmeye esas tarihe kadar inmek, uygun düzeltilme katsayısını bulmak ve düzeltilmeye esas tutar ile düzeltilme katsayısını çarparak düzeltilme işlemi gerçekleştirilmelidir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Toplulaştırılmış Yöntemlere Göre Düzeltilme Katsayılarının Hesaplanması (1)

- ✓ Stoklarını toplulaştırılmış yöntemlere göre düzeltmeyi tercih eden mükellefler stokların düzeltmeye esas tutarlarını, düzeltmede esas alınacak tarihlere bağlı kalmaksızın,
 - **“Basit ortalama yöntemi”** dâhilinde belirlenen dönem ortalama düzeltme katsayısı ile veya
 - **“Hareketli ağırlıklı ortalama yöntemi”** dâhilinde belirlenen hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı ile çarpılmak suretiyle düzeltme işlemini gerçekleştirir.
- ✓ Mükellefler belirtilen bu yöntemlerden herhangi birini seçebilir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Toplulaştırılmış Yöntemlere Göre Düzeltilme Katsayılarının Hesaplanması (2)

“Basit Ortalama Yöntemi”nde düzeltme katsayısı;

Mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin (Yİ-ÜFE), bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) toplamının ikiye bölünmesi sonucu bulunan endekse bölünmesiyle elde edilen katsayı olarak hesaplanır ***ve düzeltmeye esas tutar olarak da düzeltme işlemine tabi tutulan bilançoda yer alan stoklara ait değerler*** esas alınır.

$$\text{Dönem Ortalama Düzeltilme Katsayısı} = \frac{\text{Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE}}{(\text{Mali tablonun ait olduğu aya ait Yİ-ÜFE} + \text{Mali Tablo günü itibariyle bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki Yİ-ÜFE}) / 2}$$

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Toplulaştırılmış Yöntemlere Göre Düzeltilme Katsayılarının Hesaplanması (3)

"Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi"nde düzeltme katsayısı;

Enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş dönem başı stokun ilgili dönemin sonuna taşınmış değeri ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş değerleri toplamının, dönem başı stok ile dönem içi alış ve giderlerin enflasyon düzeltmesine esas alınacak tutarlarının toplamına bölünmesi ile hesaplanır

Hareketli Ağırlıklı Ortalama	=	Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Dönem Başı Stoğun İlgili Dönemin Sonuna Taşınmış Değeri	+	Dönem İçi Alış ve Giderlerin Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Değerleri
		Dönem Başı Stok	+	Dönem İçi Alış ve Giderler

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Toplulaştırılmış Yöntemlere Göre Düzeltilme Katsayılarının Hesaplanması (3)

- Stokların düzeltilmesinde mümkün olduğunca alt ayrıma giderek düzeltme işleminin gerçekleştirilmesi esastır.
- **Ancak, hareketli ağırlıklı ortalama düzeltme katsayısı kullanarak** düzeltme işlemini gerçekleştirecek olan mükellefler, **diledikleri takdirde defteri kebir hesabı bazında da** anılan düzeltme işlemini gerçekleştirebilirler. Seçtikleri bu yöntemden 3 yıl boyunca dönemezler.
- Toplulaştırılmış yöntemlerle düzeltmeye tabi tutulan stokların maliyet bedeline intikal ettirilen **reel olmayan finansman maliyetlerinin düşülmesi ihtiyaridir.**
- Mükellefler toplulaştırılmış yöntemlerden istediklerini seçebilirler.
- **Ancak;** sonraki dönemler geçici vergileri ile içinde bulunulan hesap dönemi dahil 3 ncü hesap dönemi sonuna kadar bu yöntemden dönemezler.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Cari Dönem Kar Zararı

- ✓ 2024 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltilmiş bilançoya göre tespit edilecektir.
- ✓ Geçici vergi dönemleri ve hesap dönemi sonu itibariyle oluşan **kâr ya da zarar**, **“698-Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesine göre** bulunacaktır.
- ✓ “Enflasyon Düzeltme Hesabı”nın bakiyesi, **“Enflasyon Düzeltmesi Karları (648 hesap) /Zararları (658 hesap)” hesapları** aracılığıyla **“Dönem Karı veya Zararı Hesabı”na devredilerek kapatılacak** ve verilen bakiye türüne göre işletmenin dönem kâr ya da zararı görülmüş olacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

698-Enflasyon Düzeltme Hesabı İşleyişi

- ✓ Bu hesap parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan farkların izlendiği hesaptır.
- ✓ Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar, ilgili varlık ve kaynaklara ilişkin **defter-i kebir hesaplarına** (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesaplara) **karşılık bu hesaba kaydedilir.**
- ✓ Parasal olmayan **varlık kalemlerinin** enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan **artışlar bu hesabın alacağına**, parasal olmayan **kaynak kalemlerindeki artışlar ise borcuna** yazılır.
- ✓ Bu hesap, **alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre, "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları"** veya **"658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları"** hesabına devredilerek kapatılır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Yedek Akçelerin Düzeltilmesi

- ✓ Düzeltilmiş 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan (*vergisi ödenmiş kazanç üzerinden ayrılmış*) kâr yedeklerinin ve bunların düzeltilmesi sonucunda meydana gelen enflasyon düzeltme farklarının sermayeye ilave edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.
- ✓ 2024 hesap dönemine ait bilançoların düzeltilmesi sırasında, 2024 hesap dönemi başından itibaren ayrılmış olan yedek akçelerin düzeltmeye esas tarihi olarak, ***yedek akçe olarak ayrılmış olan tutarın ait olduğu hesap dönemi*** sonundaki ay dikkate alınacaktır.
- ✓ Buna göre, hesap dönemi takvim yılı olanlarda 1/1/2024 tarihinden sonraki dönemlere ait bilançoların düzeltilmesi sırasında, ***2024 yılı içerisinde ayrılan yedek akçelerin düzeltmeye esas tarihi 2023 yılının Aralık ayı*** olacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Bilançolarını Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutan Mükelleflerin Beyanname Üzerinde Yapacağı İşlemler

- 2024 hesap dönemi başından itibaren verilecek yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri ile geçici vergi beyannamelerinde beyan edecekleri vergi matrahlarını tespit ederken, (düzeltme öncesi bilançolara dayanan) **2023 ve önceki hesap dönemlerine ait** indirilemeyen **geçmiş yıl mali zararlarını mukayyet değerleri** ile dikkate alacaklardır.
- **2024 ve sonraki hesap dönemlerine ait geçmiş yıl mali zararlarını**, enflasyon düzeltmesi yapma şartlarının varlığına/devamına bağlı olarak, **enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş tutarları ile** dikkate alacaklardır.
- Matrahın tespitinde, **kanunen kabul edilmeyen giderler, istisnalar ve geçmiş yıl mali zararları enflasyon düzeltmesine tâbi tutulmuş tutarları** ile dikkate alınmış olacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Bilançolarını Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutan Mükelleflerin Beyanname Üzerinde Yapacağı İşlemler

- ✓ 2024 hesap dönemi başından itibaren gerçekleşen **kanunen kabul edilmeyen giderler** (KKEG) ile **vergiden istisna edilmiş olan tutarları enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş tutarları ile dikkate alınmış olacağından**, beyanname üzerinde ayrıca bir düzeltme yapılmayacaktır.
- ✓ Mükellef 2023 yılı ve 2024 yılı bilançolarını enflasyon düzeltmesine tabi tutacak, **31.12.2024 tarihli dönem sonu işlemlerinde söz konusu binek otomobilin düzeltilmiş değeri üzerinden amortisman ayıracaktır**. Ancak binek otomobilin GVK'na göre belirlenen **amortisman esas bedelin üzerinde kalan maliyet kısmına tekabül eden amortisman tutarını KKEG** olarak dikkate alacaktır.
- ✓ Ayrıca 2024 yılı bilançosunda düzeltilmiş amortismanlar içerisinde daha önceki yıllarda ayrılmış ve KKEG olarak dikkate alınan amortisman tutarları da bulunacağından 2024 yılı bilançosunun düzeltilmesi neticesinde **birikmiş amortismanlar hesabında oluşan farkların söz konusu tutarlara isabet eden** kısmının da KKEG olarak beyannameye dikkate alınması gerekecektir. Böylelikle KKEG, beyannameye düzeltilmiş tutarları ile dikkate alınmış olacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ- 2024

Bilançolarını Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutan Mükelleflerin Beyanname Üzerinde Yapacağı İşlemler

- ✓ 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi sonucu oluşan **geçmiş yıllar kârı veya zararı**, kaydedildiği Geçmiş Yıllar Karları/Zararları Hesabının alt hesabında izlenmeye devam edilecek ve sonraki dönemlerde **düzeltilme işlemine tabi tutulacaktır.**
- ✓ **Öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları**, düzeltme sonucu oluşan söz konusu **geçmiş yıl zararlarına mahsup** veya **kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilecek** ve **bu işlemler kâr dağıtımı sayılmayacaktır.**

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

TEŞEKKÜRLER

Osman AYHAN
Baş Denetçi

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

TMS 29 Hakkında Genel Bilgilendirme

EMİR TAŞAR

SORUMLU DENETÇİ

Kasım 2023

Enflasyon nedir?

Enflasyon Muhasebesi Uygulanması İçin Kriterler Nelerdir?

Enflasyon, fiyatların sürekli ve hissedilir artışını ifade eden durumdur.

Hiperenflasyon, fiyatlar genel düzeyindeki sürekli ve ciddi seviyedeki artış durumunu ifade eder.

- 1) Genel nüfus, varlıklarını **parasal olmayan aktiflerde** veya daha istikrarlı **yabancı para birimlerinde** değerlendirmeyi tercih eder,
- 2) Nüfusun çoğunluğu parasal tutarları yerel para biriminden değil, nispeten **istikrarlı bir döviz** cinsinden dikkate alması,
- 3) Vadeli satış ve alışlar, vade kısa olsa bile, vade süresince satın alma gücünde beklenen kaybı telafi edecek fiyatlardan gerçekleştirilir,
- 4) Faiz oranları, maaşlar ve fiyatlar bir **“fiyat endeksine”** bağlıdır,
- 5) Üç senelik kümülatif enflasyon oranı **%100'e yaklaşır veya aşar.**

Mayıs 2023 itibarıyla Türkiye’de resmî makamlarca açıklanan üç yıllık kümülatif enflasyon oranı %182 düzeyine yükselmiştir. Ancak reel hayatta gerçekleşen fiyat artışlarının resmî makamlarca açıklanan enflasyon oranından daha yüksek düzeyde olduğu yaşanan bir gerçektir. Hükümetin izlediği ekonomik model neticesinde, Türk Lirası (TL)’nin değerinde hızlı bir düşüş yaşanmış ve Şubat 2022 itibarıyla Türkiye’de son üç yıllık kümülatif enflasyon uzun yıllar sonrasında %100’ü aşarak %100,63 düzeyinde gerçekleşmiştir. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından 1989 yılında yayınlanmış olan 29 nolu “Hiperenflasyonist Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı-IAS 29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies”, fonksiyonel para birimi hiperenflasyonist bir ekonominin para birimi olan işletmelerin finansal tablolarının hangi kurallar dahilinde raporlanacağı hususunda rehberlik etmektedir. Bu çalışmanın amacı, fonksiyonel para birimi TL olan işletmelerin finansal tablolarının 29 nolu Hiperenflasyonist Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı’na uygun olarak raporlanması sürecine katkıda bulunmaktır.

Yüksek Enflasyonun Mali Tablolara Etkileri

Finansal bilgiler anlamlı ve faydalı olmaktan çıkar...

- 1) Mali tablolardaki parasal olmayan kalemler (sabit kıymetler, stoklar, sermaye vb.) ile dönem kârı **gerçek satın alma gücünde** gösterilememektedir.
- 2) Karşılaştırmalı olarak **aynı satın alma gücünde** analiz yapılamamaktadır.
- 3) Mali performansı/durumu ölçmeye yardımcı olacak finansal **rasyo analizleri** yapılamamaktadır.
- 4) Enflasyonist karlar nedeniyle **olmayan kazançların vergisi ödenmekte** ve yüksek kar dağıtımları ile **sermayenin erimesine** yol açılabilmektedir.
- 5) Satılan stoklar gelir tablosunda kâr oluşturmasına rağmen **stokları yerine koymanın yüksek maliyeti** şirketler için sıkıntı yaratmaktadır (Bu durum şirketlerde ciddi finansman ve nakit akış sıkıntıları yaratmaktadır).

Türkiye'de mevcut durum

Muhasebe standartları

Enflasyon muhasebesi konularını ele alan standartlar hangileri?

Türkiye'de en son ne zaman uygulandı?

2004	SPK'nın Seri XI No: 25 sayılı tebliği
2004	Enflasyon Düzeltme Yasası-Kanun No: 5024
2005	UFRS

IAS 29 Uygulanırken İzlenecek Adımlar

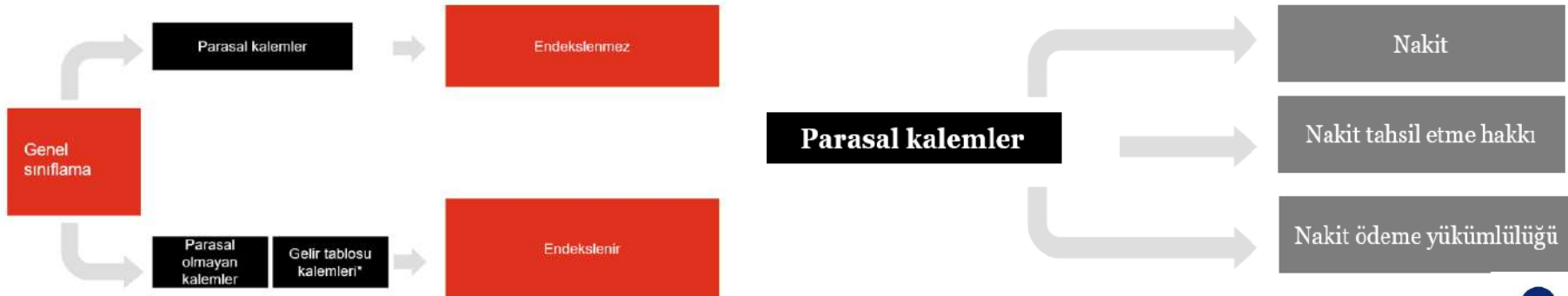
1. Endeksin belirlenmesi ve düzeltme katsayısının hesaplanması
2. Parasal ve parasal olmayan kalemlerin ayrıştırılması
3. Satın alma tarihlerinin ve alım maliyetlerinin tespiti
4. Parasal olmayan kalemlerin endekslenmesi
5. Özkaynak ve Gelir tablosunun endekslenmesi
6. Ertelenmiş vergi hesaplaması
7. Parasal kayıp/kazanç hesaplaması
8. Karşılaştırmalı tabloların hazırlanması

Endeksin belirlenmesi

Tüketici fiyat endeks rakamları (2003=100)

Consumer price index numbers (2003=100)

	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Temmuz July	Ağustos August	Eylül September	Ekim October	Kasım November	Aralık December
2003	94,77	96,23	98,12	99,09	100,04	100,12	99,93	100,09	101,44	102,38	103,68	104,12
2004	104,81	105,35	106,36	106,89	107,35	107,72	108,54	109,57	110,21	110,72	112,03	113,86
2005	114,49	114,51	114,81	115,63	116,69	116,81	116,14	117,13	118,33	120,45	122,14	122,65
2006	123,57	123,84	124,18	125,84	128,20	128,63	129,72	129,15	130,81	132,47	134,18	134,49
2007	135,84	136,42	137,67	139,33	140,03	139,69	138,67	138,70	140,13	142,67	145,45	145,77
2008	146,94	148,84	150,27	152,79	155,07	154,51	155,40	155,02	155,72	159,77	161,10	160,44
2009	160,90	160,35	162,12	162,15	163,19	163,37	163,78	163,29	163,93	167,88	170,01	170,91
2010	174,07	176,59	177,62	178,68	178,04	177,04	176,19	176,90	179,07	182,35	182,40	181,85
2011	182,60	183,93	184,70	186,30	190,81	188,08	187,31	188,67	190,09	196,31	199,70	200,85
2012	201,98	203,12	203,96	207,05	206,61	204,76	204,29	205,43	207,55	211,62	212,42	213,23
2013	216,74	217,39	218,83	219,75	220,07	221,75	222,44	222,21	223,91	227,94	227,96	229,01
2014	233,54	234,54	237,18	240,37	241,32	242,07	243,17	243,40	243,74	248,37	248,82	247,72
2015	250,45	252,24	259,39	259,39	260,85	259,51	259,74	260,78	263,11	267,20	268,98	269,54
2016	274,44	274,38	274,27	276,42	278,02	279,33	282,58	281,76	282,27	286,33	287,81	292,54
2017	299,74	302,17	305,24	309,23	310,61	309,78	310,24	311,85	313,88	320,40	325,18	327,41
2018	330,75	333,17	336,48	342,78	348,34	357,44	359,41	367,66	390,84	401,27	395,48	393,88
2019	398,07	398,71	402,81	409,63	413,52	413,63	419,24	422,84	427,04	435,59	437,25	440,50
2020	446,45	448,02	450,58	454,43	460,62	465,84	468,56	472,61	477,21	487,38	498,58	504,81
2021	513,30	517,96	523,53	532,32	537,05	547,48	557,36	563,60	570,66	584,32	604,84	686,95
2022	763,23	799,93	843,64	904,79	931,76	977,90	1001,03	1015,65	1046,89	1084,00	1115,26	1128,45
2023	1203,48	1241,33	1269,75	1300,04	1300,60	1351,59	1479,84	1614,31	1691,04			

Parasal / Parasal Olmayan Kalemlerin Ayırıştırılması

	Parasal Kalem	Parasal Olmayan Kalem
Varlıklar		
Nakit ve Nakit Benzerleri	☒	
Finansal Yatırımlar	☒	
Gelir Tahakkukları	☒	
Özkaynak Araçlarına Yapılan Finansal Yatırımlar		☒
Ticari ve Diğer Alacaklar	☒	
Sözleşme Varlıkları	☒	
Stoklar		☒
Canlı Varlıklar		☒
Peşin Ödenmiş Giderler**		☒
Verilen Avanslar**		☒
İştirakler, İş Ortaklıkları ve Bağlı Ortaklıklardaki Yatırımlar		☒
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller		☒
Maddi Duran Varlıklar		☒
Kullanım Hakkı Varlıkları		☒
Şerefiye		☒
Maddi Olmayan Duran Varlıklar		☒

	Parasal Kalem	Parasal Olmayan Kalem
TÜKETİMLİKLER		
Finansal Yükümlülükler	☒	
Gider Tahakkukları	☒	
Kiralama İşlemlerinden Kaynaklanan Yükümlülükler	☒	
Ticari ve Diğer Borçlar	☒	
Çalışanlara Sağlanan Faydalar Kapsamında Borçlar	☒	
Sözleşme Yükümlülükleri		☒
Devlet Teşvik ve Yardımları*		☒
Ertelenmiş Gelirler		☒
Alınan Avanslar**		☒
Dönem Kâr Vergi Yükümlülüğü	☒	
Karşılıklar***	☒	

* Alınan nakdi teşvik ya da yardımlar parasal kalem olarak nitelendirilir.

** Bu kalemler genellikle parasal olmayan kalem niteliğinde olmakla birlikte bu kalemlere ilişkin tahsilat ya da ödemelerin, parasal olarak lade edilme yükümlülüğünün bulunması durumunda bunlar parasal kalem olarak değerlendirilecektir.

*** Karşılıklar genellikle parasal bir ödeme yapma yükümlülüğünü temsil ettiğinden parasal kalem olarak değerlendirilmekte birlikte parasal olmayan bir varlıkla ödeme yapılacak olması durumunda ilgili karşılık parasal olmayan kalem olarak değerlendirilecektir.

Satın alma tarihlerinin belirlenmesi

Maddi Duran Varlıklar	Muhasebeleştirme Tarihi	Maliyet Bedeli
Binalar	23 Ocak 20X0	1.600
Üretim Hattı	12 Ocak 20X1	9.000
Özel maliyetler	Ocak 20X0	1.200
Taşıtlar	27 Ocak 20X0	1.500
Taşıtlar – Alış	20 Haziran 20X3	10.000
Taşıtlar - Satış	25 Kasım 20X3	(500) – Satış bedeli 1.500

Üretim Hattı Maliyetleri	Muhasebeleştirme Tarihi	Maliyet Bedeli
Ekipman alımı	27 Şubat 20X0	3.700
Kurulum maliyetleri – 1. Aşama	Nisan 20X0	1.300
Yasal ödemeler	29 Temmuz 20X0	1.670
Kurulum maliyetleri – 2. Aşama	Ekim 20X0	1.300
Test maliyetleri	Aralık 20X0	1,030
Toplam		9.000

Parasal olmayan kalemlerin endekslenmesi

- Parasal olmayan kalemler, bilanço tarihi itibarıyla cari değerleriyle ölçülenler ve ölçülmeyenler olarak ayrıştırılır.
- Cari değerleriyle ölçülenler endekslenmez.
- Bilanço tarihinde değerlemesi yapılmamış MDV'ler ve MODV'ler en son yeniden değerlemenin yapıldığı tarihten itibaren endekslenir.
- Maliyet değeriyle ölçülen parasal olmayan kalemler satın alma tarihinden itibaren endekslenir.
- Yarı mamuller ve mamuller satın alma ve üretim maliyetlerinin oluştuğu tarihlerden itibaren düzeltilir.

	Düzeltilme Öncesi Tutar	Edinim tarihindeki endeks	Yıl Sonundaki Endeks	Düzeltilme sonrası tutar
MDV	225	150	600	900
Stoklar	250	500	600	300
Nakit ve nakit benzerleri	100			100
Toplam	575			1.300
Ticari Borçlar	180			180
Borçlanmalar	250			250
Özkaynaklar	145			870
Toplam	575			1.300

Özkaynak ve Gelir Tablosu Kalemlerinin Endekslenmesi

Özkaynaklar:

TMS29'un ilk defa uygulandığı dönemin başında, geçmiş yıl kârları/zararları ve yeniden değerlendirme değer artışları hariç, özkaynak kalemleri işletmeye konuldukları ya da oluştukları tarihten itibaren belirlenen endeks ile düzeltilir. Düzeltilmiş geçmiş yıl kârları/zararları tutarı, düzeltilmiş bilançodaki tüm diğer tutarlardan elde edilir.

Özkaynakların düzeltilmesi- örnek	Tutar	Düzeltilme katsayısı	Karşılaştırmalı dönemin başı düzeltilmiş tutar
23 Ocak 20X0 Sermaye Katkısı	6.400	4,965	31.776
30 Haziran 20X0 Sermaye Katkısı	3.600	3,791	13.648
5 Aralık 20X2 Sermaye Katkısı	7.000	1,025	7.175
31 Aralık 20X2 tarihindeki bakiye	17.000		52.599

Gelir Tablosu Kalemleri:

Gelir tablosu kalemleri işlem ayındaki endeks ile endekslenerek gelir tablosunda gösterilirler.

	Hasılat	Kira Gideri	Faiz Gideri	Endeks Katsayısı	Düzeltilmiş Hasılat	Düzeltilmiş Kira Gideri	Düzeltilmiş Faiz Gideri
Ocak	5.750	233	124	1,542	8.867	359	191
Şubat	6.245	233	49	1,491	9.311	347	73
Mart	7.940	234	104	1,438	11.418	336	150
Nisan	7.475	233	207	1,374	10.271	320	284
Mayıs	9.250	233	164	1,318	12.192	307	216
Haziran	9.370	234	121	1,285	12.040	301	155
Temmuz	11.150	233	109	1,249	13.926	291	136
Ağustos	11.115	233	113	1,205	12.189	281	136
Eylül	9.455	234	26	1,153	10.902	270	30
Ekim	9.970	300	85	1,099	10.957	330	93
Kasım	8.850	300	101	1,059	9.372	318	107
Aralık	8.680	300	177	1,019	8.845	306	180

Parasal Kayıp ya da Kazanç Hesaplaması

- Enflasyon parasal olmayan kalemlerin değerini etkilerken parasal olmayan kalemlerin değerini etkilemez.
- Parasal varlık > Parasal yükümlülük = **Parasal pozisyon zararı**
- Parasal yükümlülük > Parasal varlık = **Parasal pozisyon kazancı**

	Düzeltilme Öncesi Tutar	Endeks katsayısı	Düzeltilme Sonrası Tutar	Fark
Parasal varlıklar	500		500	
Parasal olmayan varlıklar	1.000	120/100	1.200	200
Fiyat değişimine bağlı parasal yükümlülükler	(100)	125/100	(125)	(25)
Diğer parasal yükümlülükler	(100)		(100)	
Net varlıklar	1.300		1.475	175
Sermaye	500	120/100	600	(100)
Dağıtılmamış karlar	600	120/100	720	(120)
Dönem net karı	200		198	2
Toplam yükümlülükler ve özkaynaklar	1.300		1.518	
Net parasal pozisyon zararı			(43)	(43)

Karşılaştırmalı Finansal Tabloların Düzenlenmesi

	20X2 düzeltilmiş tutarlar	Endeks katsayısı	20X2 yılı karşılaştırmalı olarak sunulan tutarlar
Nakit ve nakit benzerleri	500	120/100	600
Finansal yatırımlar	750	120/100	900
Ticari alacaklar	300	120/100	360
Stoklar	300	120/100	360
MDV	1.500	120/100	1.800
Borçlanmalar	500	120/100	600
Ticari borçlar	600	120/100	720
Karşılıklar	200	120/100	240
Sermaye	200	120/100	200
Sermaye düzeltme farkları	1.300	120/100	1.600
Yedekler	200	120/100	240
Diğer kapsamlı gelirler	100	120/100	120
Geçmiş yıllar karları	200	120/100	240
Dönem net karı	50	120/100	60

	20X2 düzeltilmiş tutarlar	Endeks katsayısı	20X2 yılı karşılaştırmalı olarak sunulan tutarlar
Hasılat	1.500	120/100	1.800
Satışların maliyeti	(1.000)	120/100	(1.200)
Genel yönetim giderleri	(300)	120/100	(360)
Pazarlama satış ve dağıtım giderleri	(100)	120/100	(120)
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	600	120/100	720
Finansman giderleri	(400)	120/100	(480)
Parasal pozisyon zararı	(50)	120/100	(60)
Vergi gideri	(200)	120/100	(240)
Dönem net karı	50	120/100	60
MDV yeniden değerlendirme artışı	60	120/100	72
Aktüeryal kayıplar	(40)	120/100	(48)

Teşekkürler. Sorularınız?

EMİR TAŞAR

**SORUMLU
DENETÇİ**

Kasım 2023

İstanbul
Reşit Paşa Mahallesi
Park Plaza, Eski Büyükdere
Caddesi, No:14 K:10
Maslak / Sarıyer

T +90 212 3730000

Ankara
Ufuk Üniversitesi Cad.
Farilya Business Center
No:8 Kat:11 D: 53-54 06700
Çukurambar, Ankara

T +90 312 219 16 50

Bursa Buttım
Y. Yalova Yolu
Buttım Plaza,
K:5, No:1607

T +90 224 2113301

Bursa Nilüfer
23 Nisan Mahallesi
Ata Bulvarı, Meriç Plaza Sitesi
No:15/10 Nilüfer, Bursa

T +90 224 2495370

**Kahramanmaraş
İrtibat Bürosu**
Üngüt Mahallesi
Prof. Dr. Necmettin
Erbakan Caddesi
Adalet Park 5.Kat No:47

T +90 344 211 11 61